

Vaqif Tanrıverdiyev

QARABAĞDA BİR TOY ÇALINDI...

(QƏDİR OXUDU - ÜRƏYİMİ OXUDU...)

dir. Çox məclislərdə bir yerdə olur, ifasından ləzzət alırlar. Qədir başda əyləşmişdi. Digər müğinnilər hər oxumağa başlayanda ondan xeyir-dua alırdılar, sanki ustad, "hüzurunda" oxuduğumuz üçün bağışla, deyirdilər.

Qonaqlar da öz işlərində idilər, işlərində deyəndə ki, zəngin süfrədən ləzzətlə təam edir, başqa müğinnilərə o qədər də fikir vermir, təkcə Qədir oxuyanda söhbəti, yeyib-içməyi yarıda kəsir, mahnının ahəngi ilə yaşayırdılar.

Aydın, ulduz kimi səma, ahəstə məclis, dərya kimi dalğalana mağar...yadıma Gəncə toylarını saldı.

*"Gecənin Ayına bax, ulduzun sayına bax...
Könlün şənlik istəsə Gəncənin toyuna bax..."*

Ay həmin Ay idi, ulduzlar saysız-hesabsız, Ürək şənlik edirdi. Nə qədər bənzəsə də bu Ağdam toyu idi. Qarabağ səmasını Ay bəyaz nura boyamışdı, aydın səmada ulduz da saysız hesabsız...

Bu oxşarlıq hələ universitet illərində, fəlsəfə müəllimimiz, rəhmətlik Qənbər müəllimin sözlərini yadıma saldı. Deyərdi ki, Gəncə ilə Ağdam bazarları Amerikanın Texas Ştatının bazarlarından daha zəngindir. Top-tüfəngdən tutmuş, iynə-sapa qədər nə istəsən bu bazarlarda tapa bilərsən...

Məclisin şirin yerində söz-söhbət fırlanıb bizə də çatdı, sağlıq demək, qonaq xeyir-duası vermək lazım idi. Əhvalları göylə əlləşən uşaqlar məni qabağa verdilər, bu "sənlikdir" dedilər. Əslində sözün nə demək olduğunu az da olsa bilirəm, amma Qədirə üz bəüz, onun "hüzurunda", yeni qurulan ailəyə ürək sözü söyləməli, gəncəli qonaq kimi xeyir-dua verməli idim.

Məclisin ahəngi, ilahi ifalar və ürək-lə deyilən sağlıqlar məni də öz aləminə almışdı. Bir az dumanlı, bir az məst, bir az sanki yarıyuxlu dediyim sağlığın detallarını tam xatırlamıram, çünki yaddaş yaşatmaq halında deyildim. Amma son müraciət bu günkü kimi yadımdadı. Məclisə üz tutub (bu da vəziyyətimin verdiyi "cəsareti" idi) dedim

ki, Qədirin bütün oxumaları ilahi duyumun və ilahi ifanın əks-sədasıdır. Amma Qədir Rüstəmovun ifaları içində mənim ən çox sevdiyim bir mahnı var. İstəyim, xahişim odur ki, bu böyük sənətkar da ən çox sevdiyi mahnısını (əslində bu ərkim, əhvalımdan irəli gəlirdi, bağışlamaq olar) oxusun, sevdiyim mahnıya sevgimin həddi-hüdudunu bilim. (bu da o andakı halımdan doğan ərk idi.)

Mahnı qanadlandı,

"Gözəlim sənə, gözümün nuru..." O an, o dumanlı başım, döyüntüləri ilə sanki sinəmi yarıb çıxacaq ürəyimdən keçən hissləri ifadə etməkdə acizəm... "Qəlbimin tacı, Dərdim əlacı..." Qədir sanki ürəyimi oxuyurdu, Qədir sanki mənim sevdiyim mahnını daha çox sevirdi... Əslində Qədirin bütün mahnıları Azərbaycan boyda böyük bir ürəyin döyüntüləridir. Qədir sanki oxumur, suya təşnə ürək kimi bir piyalə sərin suyu ürəklə başına çəkir... Qərībā də olsa mənim bu ilahi ifanı gitaraçı Rəmişdə də görmüşəm. Yaxşı ifa ilə, istedadın doğurduğu yaradıcı ifa **tamam başqa-başqa şeylərdir.**

Nə isə... Söhbət bir az uzandı. Dediyim odur ki, indi harda o mahnını eşidirəm, Qarabağlılara məxsus o möhtəşəm məclis yadıma düşür, o mahnınımı xatırlayıram...İndi nə vaxt o mahnı eşidirəm, Ağdamın o çal-çağırılı günləri yadıma düşür. Bir də mənim üçün əziz olan, Qarabağı daha da doğmalaşdırən tələbə dostlarımı xatırlayıram, rəhmətə gedənlərə qəhərlənir, yaşayanlara gümrahlıq arzulayıram ...

İnşallah, o günləri yaşamaq bir də qismətimiz olar....

İnşallah Qarabağda yenə dostlarımın məclisləri qurular, sevincimiz aşib-daşar, şəhidlərimizin ruhu da rahatlıq tapar...

Bu nağıl hələ yarımçıqdır, inşallah xoş sonluqlu daha bir nağılımız bitər, bütün nağıllarda oldusu kimi göydən almalar düşər və o almaları nağılımızın sonunda bölüşərik...

Biri var idi, biri yox idi, dünyanın rahat vaxtlarında, onda hələ Ağdamımızda axar-baxarlı günlər yaşayırdıq, onda hələ bu faciələr başımıza gəlməmişdi, Qarabağda bir toy çalındı, Ağdamın hörmətli ağsaqqallarından olan Yarəli kişi oğlu Cümşüdə məclisi qurmuşdu. O toya Gəncədən qohumun Əsəd də dəvət olunmuşdu. Gəncəli Əsədlə ağdamlı Cümşüdü tanışlı həbsxanada başlamışdı. Oxşar taleləri vardı, hər ikisi ali təhsil almışdı, hər ikisi məsul vəzifədə çalışırdı və tanıyanlar, bilənlər onların parlaq gələcəyindən əmin idilər. Lakin bir təsadüf, hər ikisinin həyatının axarını dəyişib, hər ikisinin taleyinə "təqsirləndirilən" damğası vurulub. Həbsxana həyatları Bakıda "şəstoy" kalonda eyni vaxta düşüb. O çətin günlərdə çörək kəsib dostlaşmış, lotu uşaqların dili ilə desək "xlebnik" olublar. Biz də toya Əsədin dəvətli kimi getmişdik, inandırılmışdı ki, mənim dəvətim sizin iştirakınız üçün kifayətdir, elə bilin özü çağırıb.

Gözəl bir məclisi idi,

əsl Qarabağlı məclisi. Bu şahənə məclisdə bizi çox hörmətlə qarşıladılar, Gəncədən gələn əziz qonaqlar kimi məclisin mötəbər yerində oturdular.

Fikrimi ona görə belə ifadə edirəm ki, əslində məclis Ağdamın, Qarabağın sərhədləri hüdudunda olsa da, bütün Azərbaycan təmsil olunurdu.

Məclisi 3 müğənni dəstəsi idarə edirdi. Qədir o dəqiqə diqqətimizi cəlb elədi, öz tarzəni ilə başda əyləşmişdi, hər iki tərəfində də ayrıca müğənni qrupu vardı. Yoldaşlarımızdan biri heç görməmiş kimi heyrətlə "Qədirdi" dedi, elə həyəcanla söylədi ki, bu "görməmişlik" qonşu masada oturmuş ağdamlı oğlanı təcübləndirdi, Qədir də onların Qədri, hər gün gördükləri Qə-

